

Příloha č. 1: Subjektivně významné aspekty perinatální péče u rodiček z porodnice ve Vrchlabí

Negativně vnímané aspekty perinatální péče v porodnici ve Vrchlabí

Rodičky hodnotily negativně následující faktory:

- nedbání přání a potřeb rodičky

Prvorodička, 34 let, porod akutním císařským řezem, VŠ/VOŠ

„Já chápu, že kdyby se měli řídit každým rozmarem rodičky, tak se zblázní, ale na druhou stranu porodnice jako oni, by měla trochu dbát na její pocity a když říká, že je něco špatně, tak to řešit a ne udělat z rodičky hysterku s tím, že chtěla císařem родit od začátku. Kdybych to měla v úmyslu, nejela bych 150 km od bydliště a nečekala bych tam 14 dní na hotelu.“

Prvorodička, 31 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Nebylo nám umožněno odejít 3. den, přestože bylo vše v pořádku. Dětská lékařka to zamítla. Zdůvodnila to tím, že dítě ještě nezačalo přibírat, přestože ale sání miminka bylo v pořádku, mléka bylo dost, nic kvůli čemu bychom museli zůstat v porodnici o den déle.“

- nerespektování aktuálního stavu

Druhorodička, 33 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Nelíbilo se mi velmi to, že v nejhorších křečích, jsem tam musela vyplňovat dlouhatánskej dotazník, kterej jsem schválně už před tím vyplnila, aby přesně tohle nenastalo. Fakt prdlý. Nelíbilo se mi, jak se opravdu snažili, abych vydržela vsedě na ultrazvuku, ač jsem o něj nestála, takže jsem jim v křečích utrhla opěrky u křesla a nakonec jsem je poslala do háje a nedokončili jsme to.“

- provádění zákroků bez předchozího informování

Prvorodička, 31 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ, VOŠ

„Dítěti píchli kanavit aniž by mne informovali a oblékli jej a pevně zavinuli.“

Druhorodička, 30 let, porod akutním císařským řezem, VŠ/VOŠ

„Nelíbilo se mi, že mi bez upozornění primář udělal takový ten hmat, který rozjíždí porod. Měl mi to říct předem.“

- rušení během porodu, nemístné poznámky

Prvorodička, 31 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Jako problematickou jsem viděla účast lékaře u porodu. Seděl vedle na stoličce, aby měl výhled na má intimní místa a rádoby vtipně glosoval situaci. Jeho účast byla rušivá.“

- množství lidí u porodu

Druhorodička, 33 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Za to mě dost otravovaly dvě asistentky. Jednak by bylo lepší, aby tam vůbec nebyly, natož ještě dvě, plus doktor, plus dětská plus muž. Moc lidí.“

- nedostatečná podpora bondingu (časné oddělení od dítěte)

Prvorodička 35 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Nelíbil se mi závěr porodu, když se miminko narodilo, tak mi ho sice dali na břicho, jak jsem si přála (měla jsem to i v porodním přání), ale pak se tam najednou objevili cizí lidé - pediatři a kdosi další a miminko mi snad po minutě vzali, že se mám přesunout přes chodbu na šití na sál... Volala jsem, ať mi ho dají, několikrát... po chvíli mi ho přinesli. Netrvalo to asi dlouho, ale pro mne to byla věčnost. A proč? Když dítě bylo zdravé, vše OK. V porodním plánu jsem měla přání, že chci dítě ošetřit na mém těle.“

- nedostatečná podpora kojení

Druhorodička, 37 let, vaginální porod bez komplikací, SŠ

„Pak přišla velká negativní zkušenost a to bylo kojení. Z mého pohledu mě dětské sestry nenaučily správnou techniku, dostatečně se mi nevěnovaly a musela jsem začít přikrmovat- i když mateřské mléko sondičkou přes prst. To považuji za velké mínus. S kojením- nekojením jsem se pak protrápila s dcerou celý půl rok.“

- necitlivý přístup k dítěti ze strany dětských sester

Prvorodička 31, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Co se týká novorozeneckého oddělení, nebyla jsem vůbec spokojená s dětskou zdravotní sestrou, která s miminkem jednala necitlivě, byla to rutinérka, které na mém dítěti moc nezáleželo, ani nevnímala, když plakalo přitom, když ho necitlivě koupala. To mne velmi mrzelo, a kdybych si mohla vybrat, určitě zvolím jinou sestru. Bohužel tam byla pouze tato jedna.“

- nedostatek respektu k rodičům ze strany zdravotníků pečujících o dítě

Prvorodička, 35 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ, VOŠ

„Přístup paní doktorky i lékaře byl někdy až moc stylem, že oni to ví nejlépe a my nejsme dostatečně kompetentní- zastrásování apod. Přivítala bych více respektu k nám jako k rodičům.“

Druhorodička, 30 let, porod akutním císařským řezem, VŠ/VOŠ

„Velmi mne zaskočil přístup dětského lékaře. Požádala jsem ho, aby dceři ponechal pupečník, že chci počkat, až sám odpadne. Úplně se rozzuřil, že jsem alternativní blázen a že může dostat infekci a odešel z místnosti.“

- vysoké stáří lékařů (73 a 75 let)

Druhorodička, 33 let, porod akutním císařským řezem, VŠ/VOŠ

„Na oddělení byli dva lékaři nad 70 let, kteří měli zajisté mnoho zkušeností, ale občas byli trochu mimo.“

- brzké buzení

Druhorodička, 33 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Trochu otravovali s brzkým buzením, bylo to nepříjemný vzhledem k nevyspání kvůli mimču, ale to už je detail.“

- strava

Druhorodička, 33 let, porod akutním císařským řezem, VŠ/VOŠ

„Strava byla absolutně nevhodná pro matky po porodu.“

Pozitivně vnímané aspekty perinatální péče v porodnici ve Vrchlabí

Rodičky hodnotily pozitivně následující faktory:

- nepřítomnost čekací doby na vyšetření v těhotenství,

Druhorodička, 37 let, vaginální porod bez komplikací, SŠ

„Vyšetření byla vždy bez front a čekání.“

- prohlídky jen porodní asistentkou

Druhorodička, 37 let, vaginální porod bez komplikací, SŠ

„Nejvíce se mi líbilo vyšetření porodní asistentkou, která zkušenými hmaty na břicho určila velikost a polohu dítěte. Nepotřebovala na to žádný ultrazvuk. Musím říci, že na kontroly do porodnice jsem se vždy těšila a líbily se mi.“

- příjemné, milé chování zdravotníků

Druhorodička, 33 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Líbilo se mi, že se fakt všichni snažili být milí.“

Druhorodička, 37 let, vaginální porod bez komplikací, SŠ

„Personál byl vždy milý a usměvavý.“

- profesionální vystupování porodních asistentek

Prvorodička, 35 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„I další dvě porodní asistentky, které měly službu, byly velmi milé a profesionální.“

- nerušení při porodu

Prvorodička, 35 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ, VOŠ

„Místní porodní asistentky mne podpořily tím, že tam byly, ale téměř do porodu nezasahovaly, jen občas přišly a nenápadně změřily miminku ozvy přenosným přístrojem.“

- nezasahující přítomnost při porodu

Druhorodička, 33 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Nic po mě nechtěl, prostě jen počkal a byl tam. To bylo přesně to, co to chtělo i u porodu. Šlo to samo a nebyly žádné komplikace.“

- respekt k přáním

Druhorodička, 33 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Úplně respektoval, co chci a co ne. Nechtěla jsem injekci, chtěla šití.“

- podpora bondingu

Prvorodička, 35 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Po narození mi miminko hned dali na břicho a nechali tak co nejdýl to šlo. Novorozenecká sestřička provedla první vyšetření u mě na břicho. Nebylo potřeba miminko odebírat natož ho někam odnášet pryč. Líbilo se mi, že ho automaticky nemyli, jen otřeli, takže nebyl důvod, aby miminko plakalo, že je strčený pod kohoutek.“

- prostředí nepřipomínající nemocnici

Druhorodička, 33, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Líbil se mi pokoj a to, že jsem tam byla ubytovaná s mužem a normálně tam vegetovali další chlapi kolem, takže to bylo jako taková fajn rodičí parta víc než nemocnice. Po porodu jsem se cítila už spíš jako na dovolený v hotelu.“

Prvorodička, 30 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ

„Že to tam vypadalo jako v penzionu a ne v nemocnici, že tam bylo manželský dvoulůžko, protože to strašně pomohlo tomu, jak jsem přečkala tu porodní noc.“

- zařízení porodnice

Prvorodička, 35 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Velmi jsem ocenila možnost hudby a vany.“

- nepřesouvání v průběhu porodu

Prvorodička, 31 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„V porodnici se mi líbilo, že jsem mohla být na pokoji s manželem.“

- nevyrušování, neposkytování nevyžádaných rad

Prvorodička, 31 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Nikdo nás nerušil a neposkytoval nevyžádané rady.“

- péče porodní asistentky při porodu

Prvorodička 31 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Mile mne překvapilo, jak podporující byla jedna z porodních asistentek, která u mne byla ochotná zůstat po celou dobu porodu. Na závěr porodu mne všichni velmi podporovali.“

- chování porodní asistentky vzbuzující důvěru

Druhorodička, 37 let, vaginální porod bez komplikací, SŠ

„Porodní asistentky byli úžasné, nosily mi zahřívací láhev na zmírnění kontrakcí a hodně mile a empaticky se mnou mluvily a probíraly se mnou můj porodní plán. Získala jsem k nim naprostou důvěru.“

- podpora kojení

Prvorodička, 35 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Všechny sestřičky a porodní asistentky mi pomáhaly s kojením. Ze začátku nám to nešlo. Trpělivě to s námi zkoušely, dokud jsme nenašly polohu, ve které to miminku vyhovovalo.“

- společný pobyt spolu s dítětem a partnerem na pokoji

Prvorodička, 35 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Velkým plus bylo, že tam mohl být muž celou dobu s námi, a tak jsme tam strávili společně krásné tři dny. Dcerku jsme měli u sebe v posteli.“

- přizpůsobení lékařských vyšetření a vizit po porodu matce a dítěti

Prvorodička, 35 let, vaginální porod bez komplikací, VŠ/VOŠ

„Fajn bylo, že se prohlídky dětí daly trochu přizpůsobit dennímu rytmu, podle kojení, spaní atp.“

Příloha č. 2: Charakteristiky přístupu k rodičkám v porodnici ve Vrchlabí podle místních porodních asistentek

- koncepce přístupu v porodnici ve Vrchlabí

Porodní asistentka, 29 let

„Celý koncept porodnice ve Vrchlabí vznikl 'náhodou'. Sešli se správní lidé na správném místě a šlo jim o jediné - být nápomocni ženám u porodu.“

- specifičnost postavení porodních asistentek v porodnici ve Vrchlabí

Porodní asistentka, 38 let

„Z pohledu porodní asistentky- praxí- jsme byly na úrovni porodníka s 1. atestací. Dělal jsem úplně všechno- konzultace před porodem, od 36. týdnu těhotenství jsme dělaly kompletní poradnu- váhu, krevní tlak, moč, srdeční frekvence, vnější vyšetření, srdeční frekvence, jen monitor nám musel podepsat Dr. Co se týká vedení porodu, dělaly jsme si všechno samy. Jen vaginální vyšetření při příjmu dělal Dr.. Někdy ani nedělal. Záleželo, kdo sloužil... Porody jsme si vedly samy, Dr. jsme volaly až úplně na konec, nebo když se nám něco nezdálo. Poranění jsme si zašívaly samy. Pokud to bylo něco většího a netroufla jsem si šít, tak to udělal Dr.“

- odlišnost porodnice ve Vrchlabí oproti ostatním porodnicím

Porodní asistentka, 29 let

„Do Vrchlabí jsem nastoupila, protože jsem se chtěla naučit něco jiného, než jsem znala ze školy a z praxe v klasických nemocnicích. Filozofie Vrchlabí mi byla velmi blízká. S podobným přístupem jsem se setkala na stáži v Holandsku.“

Porodní asistentka, 38 let

„Zažila jsem si tam své i krásné chvíle. I menší personální peklo. I tak, když to srovnávám s jinými porodnicemi, tak Vrchlabí dalo možnost ženám rodit, jak chtěly. Kdežto ostatní porodnice moc nenechávají. Musíš natrefit na partičku super lidí, kteří ti nechají volnost, jakou chceš.... ono je všechno o lidech... ale stále víc a víc se nemocnice drží Doporučených postupů gynekologicko-porodnické společnosti...“

- protichůdnost přístupu k porodu v porodnici ve Vrchlabí a Doporučených postupů v gynekologii a porodnictví

Porodní asistentka, 29 let

„V rámci legislativy to nebylo jednoduché, protože nemocnice podléhají Doporučeným postupům, které ač jsou "doporučené" berou se jako zákon sám... Zákony způsobují strach. Zdravotníci jsou pod neuvěřitelným tlakem, který si, pravda, sami vytvořili, ale ve kterém právě dochází k patologiím tím, jak se snaží sebe sami ochránit. Resp. jsou dohnáni chránit sami sebe a to na úkor ženy.“

Porodní asistentka, 38 let

„Stále víc a víc se nemocnice drží Doporučených postupů gynekologicko-porodnické společnosti, protože kdyby náhodou, tak aby byly z obliga, a aby soudu dokázaly, že postupovaly podle doporučení. Na jedné straně se tomu nedivím, protože těch žalob je strašně moc, ale na druhé straně si myslím, že nějaká zlatá střední cesta by se určitě našla...“

- charakteristiky porodních asistentek z porodnice ve Vrchlabí

Porodní asistentka, 38 let

„Ve Vrchlabí pracovaly převážně porodní asistentky, které ta práce bavila, a chtěly pracovat samostatně.“

Porodní asistentka, 29 let

„Porodní asistentky, které pracovaly ve Vrchlabí, byly silně empatické a citlivé. A pak porodní asistentky a doktoři byli velmi dobří, věděli, jak probíhá fyziologický porod. Byla tam hluboká znalost porodu a na něj navázané psychologie. Jedna porodní asistentka z Vrchlabí po revoluci studovala psychoterapii. Psychoterapeutem se nestala jen papírově. A její znalosti a schopnosti odhadnout ženy a pochopit je byly velké.“

- vzdělávání a profesní porodních asistentek z porodnice ve Vrchlabí

Porodní asistentka, 29 let

„Nikdy nic sepsáno nebylo, nepodstupovaly jsme třeba školení apod. Každá jsme se vzdělávaly podle toho, jak jsme chtěly. Někdo nechodil nikam a jen odkoukával od ostatních. Tak to ostatně stejně funguje nejčastěji a každý tak začíná. Někdo chodil na kurzy, četl knihy a články (hlavně zahraniční, protože česky toho je minimum), jezdil na konference apod.... Hodně jsme o porodech mluvily, rozebíraly jsme je, co jsme mohly udělat jinak, proč šel porod tak, jak šel. Žily jsme porody.“

Porodní asistentka, 38 let

„Rodící ženy mi také hodně daly. Dávaly mi informace, o kterých jsem ani nevěděla. Měla jsem plno emocionálních zážitků. Takže- učila jsem se i na nich, učily ony mne. A to všechno bylo o pozorování a komunikaci... Chodily jsme na semináře úplně jiného druhu- např. Barbara Kosfeld, mezinárodní kongresy, domácí porody atd... To zaměření bylo ve Vrchlabí trochu jiné, než v klasických porodnicích. Samozřejmě jsme musely studovat literaturu- Odent, Groverová, Porody do vody, Nová doba porodní, Stadelmann atd... To bylo povinné čtení.“

- přístup k rodičkám

Porodní asistentka, 29 let

„To, o co jsme se snažily, bylo v podstatě jednoduché - přistupovat k porodu co nejpřirozeněji, nechávat ženám volný prostor, respektovat je, komunikovat s nimi... Nemyslím si, že jsme měli nějakou konkrétní koncepci... Porodní asistentky ženy chápaly a snažily se jim vyjít vstříc. Nepovažovaly je za "blázný". Vnímaly je jako svéprávné lidi, kteří vědí, co dělají, mají svá práva i povinnosti, nesou si svá rizika a ví proč a jak.“

Porodní asistentka, 38 let

„Hodně jsme se přizpůsobovaly potřebám ženy. Častokrát až tak, že jsme na to doplácely samy... Ve Vrchlabí byla žena, kdo rodí. Jinde je žena pacient a rodí personál. Samozřejmě u

nás také pracovaly sestry, které byly vychované nemocničně a jinak než na stole nerodily, ale těch tam bylo málo. Ale ten porod pak i tak vypadal “

Porodní asistentka, 38 let

„Naučilo mě Vrchlábí. Já jsem přišla z fakultní nemocnice, kde se dělaly tzv. programované porody. Ráno nastoupily plánovaně k porodu 3 ženy. Připravily se (oholily, klyzma) a v 8 dorazil Dr. Narval jim prostin- celý 3mg- a bylo. A děj se vůle páně. Nějak to dopadlo- sekce, velká šití, krvetoky atd. Klasika. Já jsem nastoupila do Vrchlábí a trvalo mi rok, než jsem pochopila, že porodnictví je o něčem úplně jiném. Strávila jsem hodiny a hodiny pozorováním, jak se ženy chovají u porodu. Musely jsme u nich sedět a pozorovat, abychom uměly odhadnout vaginální nález bez vyšetřování, změny, které u žen nastávají, jejich chování... Podle průběhu první doby porodní jsme se učily předpokládat, jak bude vypadat druhá. No, řeknu ti, že to byly hodiny a hodiny vysezené u paní. Nemohly jsme vyšetřovat. Až, když to bylo nutné. Ale teď, když se na to podívám, tak to byla úžasná praxe. Dalo mi to strašně moc, protože teď, když trávím čas s paní, tak vím, jestli je to ještě fyziologické, a kdy mi to zabíhá do patologie. Umím s těmi ženami pracovat. Naučilo mě to vyhýbat se komplikacím.“

- zaměření na prožívání rodičky

Porodní asistentka, 38 let

„Ono psychika u porodu je velmi důležitá. Na základě ní se může zhroutit celý porod a je z toho častokrát sekce. Zkušenosti z mých vlastních porodů mě také naučily vnímat porod a ženu jinak. Všechny porody jsem měla prakticky stejné, ale přece úplně jiné.“

- nedostatky v péči v porodnici ve Vrchlábí

Porodní asistentka, 29 let

„Ale nechci Vrchlábí idealizovat. Ne všechno tam šlo. Vzhledem k tomu, že chyběla komunitní péče, tak ženy stejně chodily k porodu a porodní asistentka je viděla poprvé - pokud neměla paní štěstí a s porodní asistentkou si "nesedla", tak to mohl být začátek problému... Navíc časem se stupňovaly i nároky žen. Největší rozmach Vrchlábí byl v době, kdy nebylo běžné vůbec ženu respektovat. Takže ženy byly šťastné, že je konečně někdo bere jako svéprávného člověka, a to jim stačilo. Když se pak nároky začaly stupňovat, měnily se i ženy, které chodily, ale my jsme pořád byly v nemocnici ne v porodním centru nebo doma. To ale píšu své domněnky, sama jsem se do Vrchlábí dostala až v roce 2010.“

- specifčnost rodiček

Porodní asistentka, 29 let

„Rodičky věděly, že to, co chtějí, je jinde ve světě norma a ne vymysl pár "lesan" (jak se dnes skoro odborně nazývají →). Vnitřně prostě cítily, že je potřeba dělat věci jinak a hlavně, že to jde. Porodní asistentky se vzdělávaly v zahraničí, zkoušely věci u porodů, a měly k tomu hlavně ženy - rodičky, které to chtěly, nebály se a věřily si. Prostě porodní asistentky a doktoři jen dali ženám prostor. Bez těch žen- rodiček- by to taky nešlo. Tohle základní "jiné" vnímání "ženy -rodičky podle mě způsobilo, že se Vrchlábí stalo 'populární'. Prostě se k nim všichni chovali jako k lidem a ne jako k dětem, které musí poslouchat. Jak už jsem psala, sešli se správní lidé na správném místě, a to platí jak o porodních asistentkách a doktorech, ale i o ženách, které do Vrchlábí přišly rodit.“

- předporodní konzultace s rodičkami

Porodní asistentka, 38 let

„Bavily jsme se o minulých porodech (celkem jsme to rozebíraly). O představě tohoto porodu, co by chtěla, jaké má představy, možnosti atd.... Jedna konzultace trvala i hodinu. Já jsem se s nimi bavila, jako by to byla moje kamarádka, známá... nikdy jsem nevnímala ženu k porodu jako pacienta. Jsem otevřený člověk a bavím se s nimi na rovinu. Pokud měly požadavky, které nešly splnit, tak jsem jim řekla, že to asi nepůjde (např. lotosový porod), aby s tím počítaly.“

- podpora bondingu matka-dítě.

Porodní asistentka, 38 let

„Po porodu jsme se snažily dělat bonding. Paní měla dítě na sobě po celou dobu (porod placenty, kontrola rodidel). Potom šla po vlastních nohách do pokoje, kde byla ubytovaná, a dítě jsme jí šuply do postele (záviselo na paní, jestli ho chce nahaté a pokračovat v bondingu, nebo zabalené). Každopádně bylo s ní a dětská sestra tam chodila.“

- obě porodní asistentky si vážící praxe v této porodnici.

Porodní asistentka, 38 let

„Pro mě byla vrchlabská porodnice úžasné pracoviště, co se týká praxe a péče o ženu. Nevím, jestli takové v ČR ještě najdeš.“

Porodní asistentka, 29 let

“Pro mne osobně, to byla velká škola. Tzv. jsem 'nakoukala' přirozené porody, naučila jsem se chápat jejich průběh jiným způsobem, než jak ho znáte z učebnice porodnictví. Snažila jsem se, aby matky porodily co nejlépe, samy, aby byly co nejspokojenější a přitom zdravé, bez poranění na těle i na duši, a to samé děti. Pracovala jsem ve Vrchlabí tři roky a byly to nejkrásnější i nejtěžší tři roky mého života.“

- náročnost práce porodní asistentky ve Vrchlabí

Porodní asistentka, 29 let

„Porodní asistentky byly vyhořelé, neměly žádnou, ale vůbec žádnou podporu od vedení nemocnice, minimální od lékařů. Byly vydané na dřeň.“

- nesoulad mezi porodnickým a novorozeneckým oddělením

Porodní asistentka, 29 let

„Ale pravda je, že problém byl hlavně v nesouznění novorozeneckého oddělení s porodnicí. Rozcházely jsme se v péči o ženu a dítě a to bylo problematické. V době když jsem tam byla, tak už nebyla síla věci měnit.“